

Potrošniški svet tudi pri Mercatorju

Kupci imajo pravico do udeležbe na dohodku trgovine

Ste kdaj pomislili, da imate kot potrošnik pravico do udeležbe na dohodku trgovske organizacije? Najbrž ne, kajti zadovoljni smo že, če imamo na policah trgovin kolikor toliko zadostno izbiro blaga in če občasno trgovci organizirajo kakšno razprodajo ali prodajo blaga po ugodnih cenah. Na potrošniške svete, ki nekje bolj, drugje manj uspešno delujejo v okviru krajevnih skupnosti, se večina nas spomni le tedaj, kadar na policah začne zmanjkovati blaga.

Ti potrošniški sveti so le ena od možnih oblik združevanja in organiziranja potrošnikov. Mogoča pa je tudi drugačna organiziranost, ki temelji na ekonomskem in interesnem

načelu, a se doslej na njo ni nihče spomnil.

Tako je bil SOZD MERCATOR-KIT prva tovrstna organizacija v državi, ki je pretekli teden v prostorih Mercator-Mednarodne trgovine, ki ima sedež v naši občini, organiziral zbor potrošnikov pri SOZDU MERCATOR-KIT. Osemindeset potrošnikov iz vseh krajev Slovenije je zaoralo ledino, kot je slikovito dejal predsednik PO sozda, Miran Goslar in na njihovih izkušnjah ter napakah se bodo učili drugi, ki jim bodo sledili.

Kot pravijo v Mercatorju gre za poizkus neposrednega urejanja odnosov med potrošniki in trgovsko organizacijo, ki je vezano na obojestranski interes.

Čeprav je trgovina še vedno pod močnim pritiskom administrativnih ukrepov, pa se tudi na tem področju vse bolj uveljavljajo ekonomske zakonitosti, ki dajejo večje možnosti za učinkovitejše delovanje potrošnikov.

Zbor potrošnikov pri SOZD MERCATOR-KIT in potrošniški svet, ki ga je zbor izvolil iz svojih vrst, ne bosta delovala na načelu teritorialne organizacije potrošnikov, prav tako pa se bosta »osvobodila« do sedanje anonimnosti potrošnika in trgovine. Tu ne bo šlo več za neko splošno odgovornost in sprejemanje načelnih stališč, ampak za zelo konkreten dialog med trgovino in potrošniki.

Prva si želi zagotoviti in povečati promet, v zameno pa potrošnikom nudi določene ugodnosti, na katere doslej nismo bili vajeni. Po drugi strani pa bodo imeli potrošniki preko zbora in sveta potrošnikov pri trgovski organizaciji možnost vplivanja ne le na njeno poslovanje, ampak tudi na proizvajalce ter na kvaliteto njihovih proizvodov. Sistem kot je SOZD MERCATOR-KIT lahko skupaj s potrošniki, svojimi strankami, prisili proizvajalce, da bodo proizvajali takšno blago, kakršnega si kupci žele.

Med ugodnosti, ki jih bodo deležni potrošniki, pa sodi potrošniška kartica, ki se je v dveh mesecih že dobro uveljavila. Delovna organizacija Mercator-Rožnik jo je uvedla v sedmih prodajalnih Slovenije v začetku avgusta (pri nas v samopostrežni trgovini v Savskem naselju). Potrošniki imajo možnost, da s kartico kupujejo blago 3 odstotke cene, če enkratni nakup znaša 5.000 dinarjev in več. Za vsak nakup dobi potrošnik znamkico za 150 dinarjev in po desetih nakupih lahko v Mercatorjevi trgovini dobi v zameno za zbrane znamkice blago v vrednosti 1.500 dinarjev.

Doslej je bilo izdanih okoli 1.100 potrošniških kartic, s katerimi je bilo opravljenih že nad 4.000 nakupov, 50 kartic pa so potrošniki že »vnovčili«. Sprva so kartico zahtevali le gostinci, sedaj pa se zanjo odloča tudi vse več gospodinj za »mesečne družinske« nakupe.

V Mercatorju bodo že prihodnji mesec uvedli nakupovalno pismo, ki bo kupcu omogočalo, da za svoj denar, ki ga veže za mesec dni ali dva, dobi 40 oziroma 50 odstotne obresti, kar je vsekakor bolj ugodno kot pa obresti za hranilne vloge na vpogled. Narčtujejo tudi uvedbo posebnih znamkic za otroke, ki jih bo dobil ob nakupu vsak kupec, otroci pa jih bodo kasneje lahko zamenjali za razno blago manjših vrednosti v Mercatorjevih trgovinah. To je le nekaj začetnih akcij te največje slovenske trgovske organizacije, v okviru katere deluje nekaj manj kot petina trgovin v Sloveniji.

ANDREJ DVORŠAK

OGLEDNA TAKTIČNA VAJA »ZAŠČITA 85«

Občinski štab za civilno zaščito in občinska gasilska zveza sta pripravila ogledno taktično vajo »Zaščita - 85« na temo »Protipožarna zaščita in izlitje nevarnih snovi« na prostoru tovarne Energoinvest. Namen je bil, da se prikaže organiziranost, pripravljenost, usposobljenost ter pravilnost postopkov teh enot in prebivalstva. V vaji so sodelovali pripadniki prostovoljnih in poklicnih gasilskih društev v naši občini in vse enotne tovarne. Vaja je bila odlično pripravljena in izvedena. Prisotni so lahko videli na različnih mestih vse načine gašenja in seveda poslušali razlage. Na koncu je bil prikaz novega kemičnega vozila gasilske brigade za odstranjevanje nevarnih snovi. Srečko Valentan, načelnik civilne zaščite v Energoinvestu pravi, da zadovoljivo delajo v enotah prve medicinske pomoči, za tehnično reševanje in za obveščanje. Trudijo se, da bi bile enote čim bolj usposobljene in da bi bilo več vaj in tekmovanj. Tone Pišljar, tajnik industrijskega gasilskega društva, pa je dejal, da je društvo od leta 1983 samostojna enota, ki ima kombi s prikolico za gašenje požarov s 23 člani. Uspešno so sodelovali na vseh takmovanjih in lani na Črnučah zasedli celo 1. mesto. V svoje vrste želijo vključiti nove ljudi, predvsem pa odgovorne člane delovne organizacije.

Foto: DUŠAN REBOLJ

GRADBENO PODJETJE BEŽIGRAD

35 uspešnih let

Gradbenemu podjetju Bežigrad, ki se že vseh 35 let obstoja loteva predvsem adaptacij in vzdrževanj največ v industrijskih objektih, zlepa ne bo zmanjkalo dela. Zato je bil tudi bežni obisk v tem kolektivu s 320 zaposlenimi temu primeren - kratek in deloven. Ne enkratni nakup znaša 5.000 dinarjev in več. Za vsak nakup dobi potrošnik znamkico za 150 dinarjev in po desetih nakupih lahko v Mercatorjevi trgovini dobi v zameno za zbrane znamkice blago v vrednosti 1.500 dinarjev.

Doslej je bilo izdanih okoli 1.100 potrošniških kartic, s katerimi je bilo opravljenih že nad 4.000 nakupov, 50 kartic pa so potrošniki že »vnovčili«. Sprva so kartico zahtevali le gostinci, sedaj pa se zanjo odloča tudi vse več gospodinj za »mesečne družinske« nakupe.

V Mercatorju bodo že prihodnji mesec uvedli nakupovalno pismo, ki bo kupcu omogočalo, da za svoj denar, ki ga veže za mesec dni ali dva, dobi 40 oziroma 50 odstotne obresti, kar je vsekakor bolj ugodno kot pa obresti za hranilne vloge na vpogled. Narčtujejo tudi uvedbo posebnih znamkic za otroke, ki jih bo dobil ob nakupu vsak kupec, otroci pa jih bodo kasneje lahko zamenjali za razno blago manjših vrednosti v Mercatorjevih trgovinah. To je le nekaj začetnih akcij te največje slovenske trgovske organizacije, v okviru katere deluje nekaj manj kot petina trgovin v Sloveniji.

ANDREJ DVORŠAK

V prvi polovici letošnjega leta se je fizični obseg del povečal v primerjavi z enakim obdobjem lani za 15 odstotkov, celotni prihodek je bil večji za 211 in dohodek za 180 indeksnih točk. Kadar je delo, predaha skoraj ne poznajo. Velika prednost za tovarne je namreč, če obnavljajo njihove industrijske obrate takrat, ko proizvodnja stoji. To pa je večletna ponos ali v času poletnih kolektivnih dopustov.

Kriza v gradbeništvu, ki jo gradbene organizacije obešajo na veliki zvon, jih je praktično obšla. Kakšne so njihove perspektive za naslednje srednjeročno obdobje? Na področju servisnih dejavnosti, ki tvorijo poleg gradbene operativne temeljno organizacijo združenega dela, se obetajo precejšnje spremembe. V industrijski coni BP-10 na Črnučah so povečali svoje površine na 27.000 kvadratnih metrov. Tam bodo zraven obstoječih obratov zgradili nove obrtne delavnice za mizarsko vzdrževanje, za elektrovzdrževalno obrt, za krovsko-kleparska dela, pečarstvo in druge. Tako bodo manj odvisni od koopebantov in bodo lahko sami celovito prevzemali adaptacije in vzdrževanja (tudi za zasebnike). Ali, povedno bolj po domače: če boste želeli popraviti svojo staro hišo, vam bodo v Gradbenem podjetju Bežigrad ponudili celotno uslugo - od prvega nasveta do likofa. Poleg tega se nameravajo posvetiti inženiringu in izolacijam.

Pa težave? Najbolj jih pestijo tesni prostori na Podmil-

ščakovi ulici, kjer se je v srednje nadstropje stavbe naselil bežigradski center za socialno delo. Hiša je za oboje premajhna, poleg tega pa neprestano skakanje po stopnicah tudi močno moti sam delovni proces v gradbenem podjetju. Obetajo si, da bodo v naslednjem srednjeročnem obdobju ta problem rešili.

Podoba o Gradbenem podjetju Bežigrad ne bi bila popolna, če ne bi na koncu zapisali še besede o tako imenovanem družbenem standardu zaposlenih. Skrb zanj je res vredna pohvale! Za Dan republike bo odprt prizidek k samem domu na Podmilščakovi ulici, ki bo povečal kapacitete doma za 40 ležišč, poleg tega pa še za novo jedilnico in prostor za rekreacijo. V Martuljku so pred kratkim sezidali za svoje delavce počitniški dom z 32 ležišči, 12 bungalovov in 4 počitniške prikolice v Portorožu nudijo cenejši oddih delavcem v poletni sezoni, prihodnje leto pa nameravajo postaviti bivalno enoto še v Moravskih toplicah. Trikrat na teden je odprta tudi preventivna ambulanta za delavce. Ob sobotah, nedeljah in praznikih pa jih avtobus delovne organizacije odpelje tudi domov - v okolico Cazina, od koder prihaja večina zaposlenih. Je potem sploh čudno, da bo proslava ob petinidesetletnici Gradbenega podjetja Bežigrad, ki bo 11. oktobra v industrijski coni na Črnučah, pravzaprav praznik vsega kolektiva?

VIDA PETROVIČIČ

V spomin

SILVO MATELIČ

Zadnje dni avgusta smo se za vedno poslovili od Silva Mateliča. Kdo vse ga ni poznal, če že ne osebno, pa vsaj po njegovih radijskih prispevkih, ki so, zaradi svoje tehotnosti in prizadetosti, našli svoj odmev pri širokem krogu delovnih ljudi širom Slovenije.

Rojen je bil pred 64 leti v delavski družini na Jesenicah. Bil je mornariški strojnik, ujet ob razpadu stare Jugoslavije in kasneje izgnanec v Nemčijo, od leta 1944, ko je prebegnil v domovino, pa partizan jeseniško-bohinjskega odreda in borec jurišnega bataljona 30. div., v katerem se je boril tudi za osvoboditev Trsta. Po osvoboditvi je delal nekaj časa v jeseniški železarni, od leta 1947 pa je bil novinar pri Radiu Ljubljana. Težki hiši in temu informativnemu mediju se je zapisal za večino svojega življenja.

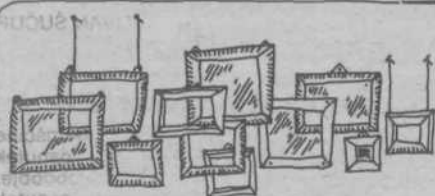
Silvo je bil tipičen radijski reporter. S svojo »magno« magnetofonom je prekriziral Slovenijo in Jugoslavijo po dolgem in počez. Nikoli ni bil samo novinar za slavnostne priložnosti. Kar naprej je iskal in odpiral probleme, ki so prizadevali delavca, kneta in delovnega človeka sploh. Zato je bil cenjen med delavci v tovarnah, saj so ga imeli za svojega, pa tudi v drugih okoljih, ker je znal prislusniti mnenjem ljudi in jih avtentično posredovati v eter.

Bil je nevezljivo ustvarjalen in pronicljiv. Zanimaril ni nobenega dogodka, še tako obrobno razgovor mu je dal nekaj zrn, za katere je menil, da jih je vredno posredovati z novinarskimi prijemi tudi drugim. Nikoli ni bil samo zunanji opazovalec, ki po službeni dolžnosti obravnava neko vprašanje. Vedno je bil sredi življenja. Delal je s srcem in trmo. Z eno samo veliko željo, da bi tudi s svojim delom prispeval k uveljavitvi pravic delavca, ki izhajajo iz dela in k boljšemu življenju delovnih ljudi.

Delo mu je jemalo ogromno časa, pa vendar je našel še dovolj časa za smučanje in delo v smučarskih organizacijah. Ko smo pred skoraj 30 leti ustanovili SK Novinar je bil med ustanovnimi člani. Bil je med organizatorji smučarskih tečajev za otroke in mladino. Še danes se resni ljudje srednjih let spominjajo nepozabnih doživetij na tečajih, ki jih je Silvo vodil v Kranjski gori, Zaplani in šelje. Desetletja je bil kot generalni sekretar angažiran v sekciji jugoslovanskih novinarjev smučarjev, ki je tudi po njegovi zasluzi postala ena najboljših številnih in aktivnih. Organiziral je letna srečanja doma (tudi učil je) in sodeloval je na mednarodnih srečanjih v vrsti držav. Vedno je bil motor organizacije, ob tem pa veder, nasmejan in prijateljski.

Silvo je dobil za svoje delo vrsto odlikovanj in najvišje republiško in zvezno novinarsko priznanje. Še več pa pomeni to, da je imel med ljudmi in svojimi poklicnimi kolegi izredno veliko prijateljev. Tudi v sekciji jugoslovanskih novinarjev smučarjev je nekaj sto članov po vsej Jugoslaviji, ki so ponosni, da so bili prijatelji tako izjemnega človeka kot je bil Silvo Matelič.

JOŠKO PINAR

RAZSTAVE ZA BEŽIGRADOM

Bežigradska galerija, Titova 61:
Igor Kregar, slike, objekti, 4. 27. 9.
Daniel Demšar, knjižne ilustracije za otroke, video projekcije, 2. - 25. 10.
Commerce, Einspielerjeva 5:
Ljubljanski urbanistični zavod, načrti za južni Bežigrad, 9. 9. - 27. 9.

Akademski likovni umetniki Moste - Polje, 30. 9. - 18. 10.

Dom starejših občanov:
France Kuglič, slike, september

Gostišče Kalvan, Titova 41:
Aleš Friedl, risbe, september

Krka, Tirova 99:
Tugo Lebič, slike, do 25. 9.
Celostna grafična podoba Krke, Hari Draubaher, 27. 9. - 11. 10.

Slovenijales, Titova 52:
Stane Jarm, kip, 27. 8. - 22. 9.
Marjan Prevodnik, grafike, slike, 23. 9. - 22. 10.

Pripravil: MILOŠ BAŠIN

GRAFIČNA RAZSTAVA AWADA EL SHIMIYA IZ EGIPTA

Od 15. do 30. avgusta se je s sedemindvajsetimi grafikami (jedkanice, akvatinte in lesorezi) predstavil Awad EL Shimiya, ki je eden izmed predstavnikov na letošnjem Grafičnem bienalu v Ljubljani. Razstava je naletela na velik odziv tako med obiskovalci kot tudi v drugih medijih. Razstava je bila sploh ena prvih predstavitev kakega likovnega umetnika iz tega dela sveta s samostojno razstavo.

B. M. - Foto: JAKA BREGAR